Downloaded via the EU tax law app / web

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tieni Awla)

22 ta' Ottubru 2015 (*)

"Rinviju g?al de?i?joni preliminari — Servizz ta' ?las postali — Direttiva 97/67/KE — Kamp ta' applikazzjoni — Le?i?lazzjoni nazzjonali li tag?ti dritt esklu? g?all-g?oti tas-servizz ta' ?las postali — G?ajnuna mill-Istat — Attività ekonomika — Servizzi ta' importanza ekonomika ?enerali"

Fil-Kaw?a C?185/14,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Varhoven administrativen sad (qorti amministrattiva suprema, il-Bulgarija), permezz ta' de?i?joni tad-9 ta' April 2014, li waslet fil-Qorti tal-?ustizzja fl-14 ta' April 2014, fil-pro?edura

"EasyPay" AD,

"Finance Engineering" AD

vs

Ministerski savet na Republika Bulgaria,

Natsionalen osiguritelen institut,

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tieni Awla),

komposta minn R. Silva de Lapuerta, President tal-Ewwel Awla, li qed ja?ixxi b?ala President tat-Tieni Awla, J. L. da Cruz Vilaça (Relatur), A. Arabadjiev, C. Lycourgos u J.?C. Bonichot, Im?allfin

Avukat ?enerali: M. Wathelet,

Re?istratur: M. Aleksejev, Amministratur,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub u wara s-seduta tal-4 ta' ?unju 2015,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippre?entati:

– g?al "EasyPay" AD, minn B. Grigorov, direttur,

– g?an-Natsionalen osiguritelen institut, minn B. Petkov, direttur,

– g?all-Gvern Bulgaru, minn E. Petranova u D. Drambozova, b?ala a?enti,

– g?all-Kummissjoni Ewropea, minn G. Koleva, R. Sauer u C. Vollrath, b?ala a?enti,

wara li rat id-de?i?joni, me?uda wara li nstema' l-Avukat ?enerali, li l-kaw?a tinqata' ming?ajr konklu?jonijiet,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 It-talba g?al de?i?joni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tad-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-15 ta’ Di?embru 1997, dwar regoli komuni g?all-i?vilupp tas-suq intern tas-servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz (?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 3, p. 71), kif emendata bid-Direttiva 2008/6/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-20 ta’ Frar 2008 (?U L 52, p. 3, iktar ’il quddiem id-“Direttiva 97/67”), kif ukoll tal-Artikoli 106 TFUE u 107 TFUE.

2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta’ kaw?a bejn, minn na?a, “EasyPay” AD u “Finance Engineering” AD u, min-na?a l-o?ra, Ministerski savet na Republika Bulgaria (Kunsill tal-Ministri tar-Repubblika tal-Bulgarija, iktar ’il quddiem il-“Kunsill tal-Ministri”) u n-Natsionalen osiguritelen institut (Istitut nazzjonali tas-sigurtà so?jali, iktar ’il quddiem l-“Istitut”) inti?a g?all-annullament jew g?ad-dikjarazzjoni ta’ nullità ta’ ?erti artikoli tad-Digriet dwar il-pensjonijiet u l-perijodu ta’ kontribuzzjoni (Naredba za pensiite i osiguritelniya stazh, iktar ’il quddiem id-“Digriet”).

Il-kuntest ?uridiku

Id-dritt tal-Unjoni

3 Skont l-Artikolu 1 tad-Direttiva 97/67:

“Din id-Direttiva tistabbilixxi regoli komuni dwar:

– il-kondizzjonijiet li jirregolaw il-forniment ta’ servizzi postali,

– il-forniment ta’ servizz postali universali fil-Komunità,

– il-finanzjament ta’ servizzi universali ta?t kondizzjonijiet li jiggarantixxu l-forniment permanenti ta’ tali servizzi,

– prin?ipji dwar tariffi u t-trasparenza ta’ kontabilità g?all-forniment ta’ servizz universali,

– l-istabbiliment ta’ standards ta’ kwalità g?all-forniment ta’ servizz universali,

– l-armonizzazzjoni ta’ standards tekni?i,

– il-?olqien ta’ awtorijiet regolatorji nazzjonali indipendenti.”

4 L-Artikolu 2 ta’ din id-direttiva jipprovdi:

“G?all-iskopijiet ta’ din id-Direttiva, it-tifsiriet li ?ejjin g?andhom japplikaw:

1) *servizzi postali*: servizzi li jinvolvu l-clearance, l-issortjar, it-trasport u t-tqassim ta’ o??etti postali;

[…]

4) *clearance*: l-operazzjoni tal-?bir ta’ l-o??etti postali minn fornitur ta’ servizz postali;

5) *tqassim*: il-pro?ess mill-issortjar fi?-?entru tat-tqassim sal-kunsinna ta’ l-o??etti postali lid-destinatarji tag?hom;

6) *o??ett postali*: o??ett indirizzat fil-forma finali li fiha ser jin?arr minn fornitur ta’ servizz postali. Minbarra l-o??etti ta’ korrispondenza, dawk l-o??etti jinkludu wkoll, per e?empju, kotba, katalogi, gazzetti, perjodi?i u pakketti postali li jkun fihom merkanzija b’valur kummer?jali jew ming?ajru;

7) *o??ett ta’ korrispondenza*: komunikazzjoni bil-miktub dwar kull xorta ta’ mezz fi?iku li g?andha tin?arr u titwassal fl-indirizz indikat mill-mittenti fuq l-o??ett innifsu jew fuq it-tge?wir tieg?u. Il-kotba, katalogi, gazzetti u perjodi?i m’g?andhomx jitqiesu b?ala o??etti ta’ korrispondenza;

[…]”

5 Id-De?i?joni tal-Kummissjoni 2012/21/UE, tal-20 ta’ Di?embru 2011, dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 106(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea g?all-g?ajnuna mill-Istat ta?t il-forma ta’ kumpens g?as-servizzi pubbli?i mog?ti lil ?erti impri?i inkarigati bil-?estjoni ta’ servizzi ta’ interess ekonomiku ?enerali (?U 2012, L 7, p. 3, iktar ’il quddiem id-“De?i?joni SIEG”), tipprovdi, fl-Artikolu 2 tag?ha:

“1. Din id-De?i?joni tapplika g?all-g?ajnuna mill-Istat fil-forma ta’ kumpens g?al servizzi pubbli?i mog?tija lil impri?i inkarigati bl-operazzjoni ta’ servizzi ta’ interess ekonomiku ?enerali kif imsemmi fl-Artikolu 106(2) [TFUE], li taqa’ f’wa?da mill-kategoriji li ?ejjin:

?) kumpens li ma jaqbi?x l-ammont annwali ta’ EUR 15-il miljun g?all-forniment ta’ servizzi ta’ interess ekonomiku ?enerali f’oqsma o?ra apparti dak tat-trasport u tal-infrastruttura tat-trasport;

[…]

2. Din id-De?i?joni tapplika biss fejn il-perjodu li g?alih ?iet inkarigata l-impri?a bl-operazzjonoi tas-servizz ta’ interess ekonomiku ?enerali ma jaqbi?x l-g?axar snin. Fejn il-perjodu ta’ inkarigu jaqbe? l-g?axar snin, din id-De?i?joni tapplika biss safejn ikun me?tie? investiment sinifikanti min-na?a tal-fornitur tas-servizz li jkun irid ji?i amortizzat fuq perjodu itwal ta’ inkarigu skont prin?ipji ta’ kontabbiltà ?eneralment a??ettati.

[...]”

6 Skont l-Artikolu 3 ta’ din id-de?i?joni, dwar il-kompatibbiltà u l-e?enzjoni min-notifika:

“L-g?ajnujna mill-istat fil-forma ta’ kumpens g?al servizzi pubbli?i li tkun tissodisfa l-kundizzjonijiet stabbiliti f’din id-De?i?joni g?andha tkun kompatibbli mas-suq intern u g?andha tkun e?enti mill-obbligu ta’ notifika minn qabel previst fl-Artikolu 108(3) [TFUE], sakemm tkun konformi wkoll mar-rekwi?iti li jo?or?u mit-Trattat [FUE] jew minn le?i?lazzjoni settorjali tal-Unjoni.”

7 L-Artikolu 10 tad-De?i?joni SIEG, dwar id-dispo?izzjonijiet tran?itorji, jipprevedi:

“Din id-De?i?joni g?andha tapplika g?al g?ajnuna individwali u skemi ta’ g?ajnuna skont id-dispo?izzjonijiet li ?ejjin:

?)	kwalunkwe g?ajnuna li ng?atat effet qabel id-d?ul fis-se?? ta’ din id-De?i?joni li kienet kompatibbli mas-suq intern u e?enti mir-rekwi?it ta’ notifika skont id-De?i?joni 2005/842/KE [tal-Kummissjoni, tat-28 ta’ Novembru 2005, dwar l-applikazzjoni tad-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu [106](2) [TFUE] rigward g?ajnuna mill-Istat ta?t il-forma ta’ kumpens g?al servizzi pubbli?i mog?ti lil ?erti impri?i inkarigati bil-?estjoni ta’ servizzi ta’ interess ekonomiku ?enerali (?U L 327 M, p. 305), g?andha tibqa’ kompatibbli mas-suq intern u e?enti mir-rekwi?it ta’ notifika g?al perjodu ulterjuri ta’ sentejn;

[…]”

8	Skont l-Artikolu 11 ta’ din id-de?i?joni, “[i]d-De?i?joni 2005/842/KE hija b’dan im?assra”.

9	L-Artikolu 12 tad-De?i?joni SIEG jipprovdi li “[d]in id-De?i?joni g?andha tid?ol fis-se?? fil-31 ta’ Jannar 2012”.

Id-dritt Bulgaru

10	Konformement mal-Artikolu 106 tal-Kodi?i tas-Sigurtà So?jali (Kodeks za sotsialno osiguriavane), l-applikazzjoni tal-Kapitolu 6 ta’ dan il-kodi?i, intitolat “Assigurazzjoni g?all-irtirar obbligatorja”, u l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar huma rregolati minn att adottat mill-Kunsill tal-Ministri.

11	Skont l-Artikolu 50 tad-Digriet, adottat bid-De?i?joni Nru 30 tal-10 ta’ Marzu 2000 tal-Kunsill tal-Ministri, “[i]l-pensjonijiet tal-irtirar u l-ammonti komplementari tag?hom huma m?allsa mill-ferg?at lokali [tal-Istitut] mill-intermedjarju tal-uffi??ji tal-posta u tal-banek tal-pajji? […]”.

12	L-Artikolu 51 tad-Digriet jispe?ifika li “l-pensjonijiet tal-irtirar u l-ammonti komplementari tag?hom huma m?allsa mill-uffi??ji tal-posta tal-post tad-domi?ilju jew tal-indirizz attwali tal-irtirati skont il-modalitajiet previsti mid-digriet”.

13	Fi kliem l-Artikolu 54(1) tad-Digriet, “[i]l-ferg?a lokali [tal-Istitut] tistabbilixxi, g?al kull irtirat, formola ta’ ?las li skontha l-uffi??ju tal-posta j?allsu l-pensjoni (il-pensjonijiet) tal-irtirar u l-ammonti komplementari tag?ha. Il-formola ta’ ?las, debitament iffirmata mid-destinatarju tal-pensjoni, isservi ta’ prova tal-?lasijiet li jkunu saru”.

14	L-Artikolu 58 tad-Digriet jipprovdi:

“[L-Istitut] g?andu jittrasferixxi regolarment lit-taqsima lokali tal-[‘Balgarski poshti’ EAD (iktar ’il quddiem il-‘Balgarski poshti’),] l-ammonti ne?essarji g?all-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar u tal-ammonti komplementari tag?hom, b’mod li ji?i ggarantit il-?las tag?hom fi?-?mien inti?. […]”

15	L-Artikolu 92 tad-Digriet jipprovdi:

“(1)	Il-ferg?a lokali [tal-Istitut] g?andha tittrasferixxi l-ammonti ne?essarji g?all-?las tal-pensjonijiet f’kont kollettiv li jappartjeni lit-taqsima lokali tal-‘Balgarski poshti’. Il-kontijiet tal-ferg?a lokali [tal-Istitut] flimkien mat-taqsima lokali tal-‘Balgarski poshti’ dwar il-pensjonijiet tal-irtirar im?allsa matul ix-xahar ikkon?ernat g?andhom ji?u finalment irregolati qabel tmiem ix-xahar inkwistjoni.

(2) G?ax-xog?ol tal-?las tal-pensjonijiet li jsir min-netwerk postali, [l-Istitut] i?allas lit-taqsimiet lokali tal-‘Balgarski poshti’, permezz tal-ferg?at lokali tag?ha, 8.5 g?al kull elf fuq il-pensjonijiet tal-irtirar li g?andhom jit?allsu matul ix-xahar. Dawn l-ammonti g?andhom ji?u ttrasferiti sa mhux iktar tard mis-7 jum tax-xahar sussegwenti.

(3) Il-ferg?a lokali [tal-Istitut] g?andha tittrasferixxi t-taxxa fuq il-valur mi?jud dovuta fuq l-ammont previst fil-paragrafu 2 lit-taqsima lokali tal-‘Balgarski poshti’ fl-istess ?in mal-imsemmi ammont.

(4) Il-?lasijiet previsti fil-paragrafi 2 u 3 g?andhom isiru fuq il-ba?i ta’ fattura li t-taqsima lokali tal-‘Balgarski poshti’ to?ro? wara l-?las tal-pensjonijiet matul ix-xahar.

(5) Fil-ka? li, b’nuqqas ta’ impjegat tal-uffi??ju tal-posta, tit?allas pensjoni tal-irtirar indebitament, it-taqsima lokali tal-‘Balgarski poshti’ g?andha t?allasha lura lill-ferg?a lokali [tal-Istitut]. […]”

16 Skont l-Artikolu 4 tal-Li?i dwar is-servizzi postali (Zakon za poshtenskite uslugi), kif emendata (iktar ’il quddiem il-“Li?i dwar is-servizzi postali”), “is-servizzi postali jinkludu servizz postali universali u servizzi postali mhux universali”.

17 L-Artikolu 25(2) tal-Li?i dwar is-servizzi postali jipprevedi:

“L-operatur postali inkarigat bis-servizz postali universali jista’ wkoll ji?gura servizzi postali o?ra skont il-modalitajiet previsti f’din il-li?i u je?er?ita attivitajiet o?ra li jaqg?u ta?t l-g?anijiet tal-kumpannija b?ala kumpannija kummer?jali.”

18 L-Artikolu 29b ta’ din il-li?i jispe?ifika:

“L-operatur postali inkarigat sabiex ji?gura s-servizz postali universali g?andu jorganizza l-attività tieg?u u jag?ti rendikont tag?ha konformement mar-regoli ta’ kontabbiltà applikabbli u g?andu ju?a sistema ta’ tqassim tal-ispejje? kemm globalment g?all-kumpannija kummer?jali kif ukoll b’mod analitiku u separat:

1. g?as-servizz postali universali skont it-tipi ta’ servizzi;

2. g?all-?lasijiet postali;

3. g?as-servizzi postali mhux universali previsti fl-Artikolu 38(1) sa (3);

4. g?al attivitajiet kummer?jali o?ra.”

19 Mill-Artikolu 38 tal-Li?i dwar is-servizzi postali jirri?ulta li s-servizzi postali mhux universali jinkludu:

“1. Ir-ri?ezzjoni, it-trasport u l-kunsinna ta’ posta pubbli?itarja;

2. is-servizzi previsti fl-Artikolu 3(2);

3. is-servizzi tal-posta espress;

4. il-?lasijiet postali.”

20 Fi kliem l-Artikolu 39(3) tal-Li?i dwar is-servizzi postali, li?enzja individwali fis-sens ta' din il-li?i tikkostitwixxi att amministrattiv individwali li jing?ata, fost o?rajn, g?al ?lasijiet postali.

21 Il-paragrafu 1(9) tad-dispo?izzjonijiet komplementari tal-istess li?i, jipprovdi li "[l]-'?lasijiet postali' huma servizzi postali li jikkonsistu fit-trasferiment ta' somom ta' flus mill-kunsinnatur lid-destinatarju, f'forma dokumentali, mill-intermedjarju tas-servizzi postali ta' operatur postali li g?andu li?enzja sabiex ji?gura s-servizzi previsti fl-Artikolu 39(3)".

22 Skont il-paragrafu 70 tad-dispo?izzjonijiet tran?itorji u finali ta' din il-li?i, "[l]-operatur postali li fuqu huwa impost l-obbligu tas-servizz postali universali konformement mal-Artikolu 24 huwa l-kumpannija kummer?jali ['Balgarski poshti'], g?al perijodu ta' 15-il sena dekorribbli mill-jum tal-pubblikazzjoni ta' din il-li?i fid-'Darzhaven vestnik' [(?urnal uffi?jali) Nru 102 tal-2010, fis-se?? sa mit-30 ta' Di?embru 2010]".

Il-fatti tat-tilwima fil-kaw?a prin?ipali u d-domandi preliminari

23 Permezz ta' de?i?joni tal-10 ta' Marzu 2000, il-Kunsill tal-Ministri adotta d-Digriet, li da?al fis-se?? fl-1 ta' Jannar 2000. Dan id-digriet jipprevedi li l-pensjonijiet tal-irtirar jit?allsu mill-ferg?at lokali tal-Istitut mill-intermedjarju tal-banek tal-pajji? u tal-uffi??ji tal-posta tal-operatur postali nazzjonali Balgarski poshti, kumpannija kummer?jali unipersonali li l-kapital tag?ha huwa mi?mum 100 % mill-Istat. Dawn il-?lasijiet postali jinkludu l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar kemm fl-uffi??ji tal-posta kif ukoll fl-indirizz tad-destinatarju minn impjegat tal-posta. Fid-data tal-adozzjoni tad-Digriet, kienet biss Balgarski poshti li setg?et, skont il-Li?i dwar is-servizzi postali, ti?gura s-servizz postali universali, li kien jinkludi l-?lasijiet postali.

24 Wara emenda g?al din il-li?i, mit-3 ta' Novembru 2009, il-?lasijiet postali ma baqg?ux iktar inklu?i fis-servizz postali universali. "EasyPay" AD u "Finance Engineering" AD huma impri?i b'li?enzja, mog?tija mill-Kummissjoni li tirregola t-telekomunikazzjoni Bulgara, li tippermetti l-provvista ta' servizz ta' trasferiment ta' flus postali. G?alhekk, dawn l-impri?i jikkunsidraw li d-Digriet, sa fejn jag?ti dritt esklu?iv lill-Balgarski poshti g?all-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar bi ?lasijiet postali, jillimita d-drittijiet tag?hom b?ala operaturi postali u jippre?udika l-kompetizzjoni libera.

25 Il-Kunsill tal-Ministri jsostni li l-g?oti u l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar jaqg?u ta?t il-funzjonijiet tal-Istat fil-qasam tas-sigurtà so?jali u ma jistg?ux, g?alhekk, ji?u kklassifikati b?ala attività ekonomika. Balgarski poshti ng?atat ir-responsabbiltà, b'att le?i?lattiv, li ti?gura attività ta' servizz pubbliku li ma tid?olx fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-kompetizzjoni. Il-Kunsill tal-Ministri j?id li hija biss din il-kumpannija li g?andha netwerk ta' a?enziji fit-territorju Bulgaru kollu, inklu?i ?-?oni fejn id-densità tal-popolazzjoni hija baxxa.

26 Il-qorti tal-ewwel istanza qieset li l-Artikolu 106 tal-Kodi?i tas-Sigurtà So?jali jag?ti lill-Kunsill tal-Ministri l-possibbiltà li jag??el il-kumpannija li tissodisfa l-a?jar il-?ti?ijiet pubbli?i u minn dan iddedu?iet li l-azzjoni mressqa minn "EasyPay" AD u "Finance Engineering" AD kellha ti?i mi??uda b?ala infondata. Sussegwentement, il-partijiet ressqu appell ta' kassazzjoni quddiem il-qorti tar-rinviju.

27 F'dawn i?-?irkustanzi, il-Varhoven administrativen sad (qorti amministrattiva suprema) idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

"1) Servizz postali, b?alma huwa s-servizz tat-trasferiment ta' flus permezz ta' ordinijiet postali mill-persuna li tag?mel it-trasferiment li, f'dan il-ka?, huwa l-Istat, lill-persuni li jir?ievu t-trasferiment, li huma persuni intitolati g?al benefi??ji so?jali, g?andu jitqies b?ala li ma jaqax fil-

kamp ta’ applikazzjoni tad-Direttiva 97/67/KE [...] u li g?alhekk huwa su??ett g?ad-dispo?izzjonijiet tal-Artikoli 106 TFUE u 107 TFUE?

2) Fil-ka? li ting?ata risposta affermattiva g?all-ewwel domanda, id-dispo?izzjonijiet tal-Artikoli 106 TFUE u 107 TFUE g?andhom ji?u interpretati fis-sens li jipprekludu restrizzjoni g?al kompetizzjoni libera fir-rigward tal-provvista ta’ servizz postali b?al dak deskritt meta dan ikun i??ustifikat minn ra?unijiet imperattivi marbuta mal-protezzjoni ta’ drittijiet fundamentali kostituzzjonali ta?-?ittadini u mal-politika so?jali tal-Istat, u meta, fl-istess ?in, in-natura tas-servizz tippermetti li dan is-servizz ji?i kklassifikat b?ala servizz ta’ importanza ekonomika ?enerali, bil-kundizzjoni li l-fornitur tas-servizz jit?allas kumpens li ma jaqbi?x l-ammont previst fl-Artikolu 2(1)(a) tad-De?i?joni [SIEG]?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

28 Permezz tal-ewwel domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk id-Direttiva 97/67 g?andhiex ti?i interpretata fis-sens li servizz ta’ ?las postali li permezz tieg?u kunsinnatur, f’dan il-ka? l-Istat, jibg?at somom ta’ flus lid-destinatarju, permezz tal-intermedjarju tal-operatur responsabbli mis-servizz postali universali, jaqa’ fil-kamp ta’ applikazzjoni tag?ha.

29 G?andu jitfakkar li l-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 97/67 jelenka b’mod e?awrjenti s-servizzi li jaqg?u ta?t il-kun?ett ta’ “servizz postali” fis-sens ta’ din id-direttiva, li jikkonsistu fl-ikklerjar, l-issortjar, it-trasport u l-kunsinna ta’ o??etti postali. Barra minn hekk, il-punt 6 ta’ dan l-artikolu jiddeskrivi b’mod dettaljat dak li g?andu jinftiehem b’“o??ett postali” fis-sens ta’ din id-direttiva.

30 Issa, la l-Artikolu 2 u lanqas kwalunkwe dispo?izzjoni o?ra tad-Direttiva 97/67 ma jsemmu s-servizzi finanzjarji, inklu?i dawk ipprovduti b’mod addizzjonali mill-fornituri tas-servizzi postali (ara, f’dan is-sens, is-sentenza Asempre u Asociación Nacional de Empresas de Externalización y Gestión de Envíos y Pequeña Paquetería, C?240/02, EU:C:2004:140, punt 31).

31 G?andu wkoll ji?i ppre?i?at li, fid-dawl tan-natura spe?ifika u limitattiva ta’ din id-dispo?izzjoni tad-Direttiva 97/67, interpretazzjoni estensiva tag?ha, li jkollha l-effett li testendi l-kamp ta’ applikazzjoni ta’ din id-direttiva g?al sitwazzjonijiet li ma humiex koperti minnha, ma tistax tintlaqa’ (ara, f’dan is-sens, is-sentenza Asempre u Asociación Nacional de Empresas de Externalización y Gestión de Envíos y Pequeña Paquetería, C-240/02, EU:C:2004:140, punt 32).

32 ?ie de?i? ukoll li servizzi ta’ ?las postali li jipprovdu ?lasijiet permezz tan-netwerk postali pubbliku favur persuni fi?i?i jew ?uridi?i g?an-nom jew fuq talba ta’ xi ?add ie?or ma humiex koperti mill-kamp ta’ applikazzjoni tad-Direttiva 97/67 (ara s-sentenza Asempre u Asociación Nacional de Empresas de Externalización y Gestión de Envíos y Pequeña Paquetería, C-240/02, EU:C:2004:140, punt 34).

33 G?aldaqstant, g?all-ewwel domanda g?andha ting?ata r-risposta li d-Direttiva 97/67 g?andha ti?i interpretata fis-sens li servizz ta’ ?las postali li permezz tieg?u l-kunsinnatur, f’dan il-ka? l-Istat, jibg?at somom ta’ flus lil destinatarju, permezz tal-intermedjarju tal-operatur responsabbli mis-servizz postali universali, ma jaqax fil-kamp ta’ applikazzjoni ta’ din id-direttiva.

Fuq it-tieni domanda

34 Permezz tat-tieni domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 107(1) TFUE g?andux ji?i interpretat fis-sens li jipprekludi Stat Membru milli jag?ti lil impri?a b?al dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali d-dritt esklu?iv li t?allas pensjonijiet tal-irtirar permezz ta’ ?las

postali.

35 B’mod preliminari, g?andu jitfakkar li l-klassifikazzjoni ta’ g?ajnuna mill-Istat te?tie? li l-kundizzjonijiet kollha previsti fl-Artikolu 107(1) TFUE jkunu ssodisfatti. B’hekk, l-ewwel nett, g?andu jkun hemm intervent mill-Istat jew permezz ta’ ri?orsi tal-Istat. It-tieni nett, dan l-intervent g?andu jkun jista’ jaffettwa l-kummer? bejn l-Istati Membri. It-tielet nett, dan g?andu jag?ti vanta?? lill-benefi?jarju tieg?u. Ir-raba’ nett, dan g?andu jwassal g?al distorsjoni jew theddida ta’ distorsjoni tal-kompetizzjoni (ara s-sentenza Libert *et*, C-197/11 u C?203/11, EU:C:2013:288, punt 74 u l-?urisprudenza ??itata).

36 B’hekk, g?all-finijiet tal-klassifikazzjoni tal-g?ajnuna mill-Istat, l-Artikolu 107(1) TFUE jippresupponi senjatament l-e?istenza ta’ vanta?? mog?ti lil impri?a.

37 F’dan ir-rigward, fl-ewwel lok, g?andu ji?i enfasizzat, minn na?a, li hija impri?a, g?all-finijiet tal-applikazzjoni tad-dispo?izzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni fil-qasam tal-kompetizzjoni, kull entità li te?er?ita attività ekonomika, indipendentement mill-istatut ?uridiku tag?ha u mill-mod ta’ finanzjament tag?ha. Min-na?a l-o?ra, tikkostitwixxi attività ekonomika, kull attività li toffri beni jew servizzi f’suq partikolari (ara s-sentenza Compass-Datenbank, C?138/11, EU:C:2012:449, punt 35).

38 Barra minn hekk, ?ie de?i? ukoll li organi li jipparte?ipaw fil-?estjoni tas-servizz pubbliku tas-sigurtà so?jali jaqdu funzjoni ta’ natura esklu?ivament so?jali. Din l-attività hija, fil-fatt, ibba?ata fuq il-prin?ipju ta’ solidarjetà u hija nieqsa minn kull g?an ta’ profitt. Is-servizzi mog?tija huma servizzi legali u indipendenti mill-ammont ta’ kontribuzzjonijiet (ara, f’dan is-sens, is-sentenza Poucet u Pistre, C?159/91 u C?160/91, EU:C:1993:63, punt 18).

39 Huwa l-kompitu tal-qorti tar-rinviju li tivverifika jekk l-attività ta’ ?las postali, e?er?itata minn Balgarski poshti, li tippermetti l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, tipparte?ipax fil-funzjonament tas-servizz pubbliku tas-sigurtà so?jali u, g?alhekk, jekk din g?andhiex titqies li hija attività ekonomika li taqa’ ta?t l-Artikolu 107(1) TFUE.

40 F’dan il-kuntest, g?andu jitfakkar li, sabiex il-klassifikazzjoni b?ala attività ekonomika ti?i skartata, din l-attività g?andha, min-natura tag?ha, mill-g?an tag?ha u kif ukoll mir-regoli li g?alihom hija su??etta, tkun marbuta b’mod inseparabbli mas-sistema nazzjonali tal-irtirar (ara, b?ala analo?ija, is-sentenza Aéroports de Paris vs Il-Kummissjoni, C?82/01 P, EU:C:2002:617, punt 81). B’hekk, fil-ka? inkwistjoni tal-kaw?a prin?ipali, in-natura possibbilment separabbli tal-attività ta’ ?las postali g?andha tittie?ed inkunsiderazzjoni.

41 F’dan ir-rigward, jirri?ulta, partikolarment, mill-Artikoli 50, 54(1) u 58 tad-Digriet li l-benefi??ji tax-xju?ija mog?tija fil-kuntest tas-sistema tas-sigurtà so?jali tal-Istat jaqg?u ta?t il-funzjonijiet tal-Istitut, li, fl-e?er?izzju ta’ din il-funzjoni, jitlob lil Balgarski poshti biss sabiex ti?gura l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar.

42 Barra minn hekk, l-Artikolu 50 tad-Digriet jipprevedi li l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar jista’ jsir ukoll permezz tal-intermedjarju tal-istabbilimenti bankarji. B’hekk, skont l-informazzjoni pprovduta mill-Istitut lill-Gvern Bulgaru u ??itata minn dan tal-a??ar matul il-pro?edura orali, fl-1 ta’ Mejju 2015, madwar 53 % tan-numru totali ta’ pensjonijiet tal-irtirar huma m?allsa bi ?las bankarju. B’hekk, il-?lasijiet postali li jsiru minn Balgarski poshti ma humiex fil-fatt l-uniku mod li bih isir il-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar.

43 Dawn l-elementi jikkostitwixxu indizju li jippermetti li ji?i kkunsidrat li l-attività tal-?las postali li permezz tag?ha jit?allsu l-pensjonijiet tal-irtirar tista’ tkun isseparata mis-sistema nazzjonali tal-irtirar. Hija l-qorti tar-rinviju li g?andha tevalwa r-rilevanza ta’ dawn l-elementi, partikolarment fid-

dawl ta’ elementi o?ra ta’ fatt u ta’ dritt li hija g?andha g?ad-dispo?izzjoni tag?ha.

44 Fit-tieni lok, fil-ka? fejn l-attività ta’ ?las postali li tippermetti l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali hija separabbli mis-servizz pubbliku tas-sigurtà so?jali u g?andha titqies li hija attività ekonomika, tqum il-kwistjoni ta’ jekk il-mi?ura li biha Stat Membru jag?ti lil impri?a d-dritt esklu?iv li t?allas il-pensjonijiet tal-irtirar permezz ta’ ?las postali tistax tikkostitwixxi vanta??, fis-sens tal-Artikolu 107(1) TFUE.

45 F’dan ir-rigward, g?andu jitfakkar li ma jaqax ta?t l-Artikolu 107(1) TFUE intervent mill-Istat li huwa meqjus li jikkostitwixxi kumpens inkambju g?as-servizzi pprovduti mill-impri?i benefi?jarji sabiex je?egwixxu obbligi ta’ servizz pubbliku, b’tali mod li dawn l-impri?i ma jgawdux, fil-fatt, minn vanta?? finanzjarju u li l-imsemmi intervent ma g?andux g?aldaqstant b?ala effett li jqieg?ed lil dawn l-impri?i f’po?izzjoni kompetittiva iktar favorevoli meta mqabbla mal-impri?i kompetituri (ara s-sentenzi Libert *et*, C?197/11 u C?203/11, EU:C:2013:288, punt 84, kif ukoll Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg, C?280/00, EU:C:2003:415, punt 87).

46 Madankollu, f’ka? konkret, sabiex tali kumpens ma ji?ix ikklassifikat b?ala g?ajnuna mill-Istat, ?ertu numru ta’ kundizzjonijiet g?andhom ikunu ssodisfatti (sentenza Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, punt 88).

47 L-ewwel nett, mill-punt 89 tas-sentenza Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) jirri?ulta li l-impri?a benefi?jarja g?andha fil-fatt tkun responsabbli mill-e?ekuzzjoni ta’ obbligi tas-servizz pubbliku u li dawn l-obbligi g?andhom ikunu ddefiniti b’mod ?ar sabiex tali kumpens ma jaqax ta?t il-klassifikazzjoni ta’ g?ajnuna mill-Istat.

48 F’dan il-ka?, il-qorti tar-rinviju g?andha te?amina jekk Balgarski poshti hijiex fil-fatt responsabbli mill-e?ekuzzjoni ta’ obbligi tas-servizz pubbliku u jekk dawn tal-a??ar jo?or?ux b’mod ?ar mil-le?i?lazzjoni nazzjonali inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali.

49 It-tieni nett, mill-punt 90 tas-sentenza Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) jirri?ulta li hija l-qorti tar-rinviju li g?andha tiddetermina jekk il-parametri li fuqhom huwa kkalkolat il-kumpens humiex stabbiliti minn qabel b’mod o??ettiv u trasparenti.

50 F’dan ir-rigward, jista’ ji?i rrilevat li l-Artikolu 92(2) tad-Digriet jindika l-ammont ba?iku li fuqu l-kumpens g?all-obbligu ta’ servizz pubbliku huwa kkalkolat.

51 Bl-istess mod, hija l-qorti tar-rinviju li g?andha tivverifika jekk, skont it-tielet kundizzjoni stipulata fil-punt 92 tas-sentenza Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), il-kumpens jaqbi?x dak li huwa ne?essarju sabiex ikopri t-totalità jew parti mill-ispejje? li jkunu saru min?abba l-?las permezz ta’ ?las postali tal-pensjonijiet tal-irtirar billi jitqies id-d?ul relatat kif ukoll profitt ra?onevoli g?all-e?ekuzzjoni ta’ dan l-obbligu.

52 Meta l-g?a?la tal-impri?a responsabbli mis-servizz ta’ interess ekonomiku ?enerali ma tkunx saret, b?al fil-kaw?a prin?ipali, fil-kuntest ta’ pro?edura ta’ kuntratt pubbliku, huwa wkoll il-kompitu tal-qorti tar-rinviju li ti?gura, konformement mar-raba’ kundizzjoni stipulata fil-punt 93 tas-sentenza Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), li l-livell ta’ dan il-kumpens ikun iddeterminat fuq il-ba?i ta’ anali?i tal-ispejje? li impri?a medja, ?estita u attrezzata sewwa, tkun assumiet sabiex te?egwixxi l-obbligi tag?ha tas-servizz pubbliku, billi jitqies id-d?ul relatat kif ukoll profitt ra?onevoli g?all-e?ekuzzjoni ta’ dawn l-obbligi.

53 Fit-tielet lok, g?alkemm il-qorti tar-rinviju tenfasizza li r-remunerazzjoni li Balgarski poshti tir?ievi tirrappre?enta kumpens li ma jaqbi?x l-ammont iddefinit fl-Artikolu 2(1)(a) tad-De?i?joni SIEG, g?andu madankollu ji?i spe?ifikat li din id-de?i?joni tikkon?erna l-mi?uri li jikkostitwixxu

g?ajnuna mill-Istat fis-sens tal-Artikolu 107 TFUE (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Libert *et*, C?197/11 u C?203/11, EU:C:2013:288, punt 102). Fil-fatt, huwa biss fil-ka? li l-kriterji msemmija fil-punti 47 sa 52 ta' din is-sentenza ma ji?ux osservati u li l-kundizzjonijiet ta' applikabbiltà tal-Article 107(1) TFUE jkunu ssodisfatti li l-qorti tar-rinviju tkun tista' tapplika l-imsemmija de?i?joni sabiex tiddetermina jekk il-mi?ura inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, ikklassifikata b?ala g?ajnuna mill-Istat fis-sens tal-Artikolu 107 TFUE, hijiex kompatibbli mas-suq intern, konformement mal-Artikolu 106(2) TFUE, u tkun tista' ti?i e?entata mill-obbligu ta' notifika minn qabel previst fl-Artikolu 108(3) TFUE.

54 F'dan ir-rigward, g?andu jitfakkar li mill-Artikoli 11 u 12 tad-De?i?joni SIEG jirri?ulta li din tal-a??ar t?assar id-De?i?joni 2005/842 u tid?ol fis-se?? fil-31 ta' Jannar 2012. Kif il-Kummissjoni Ewropea rrilevat, l-Artikolu 10 tad-De?i?joni SIEG tipprevedi li s-sistemi tal-g?ajnuna mog?tija qabel id-d?ul fis-se?? tal-imsemmija de?i?joni, li kienu kompatibbli mas-suq intern u e?enti mill-obbligu ta' notifika fuq il-ba?i tad-De?i?joni 2005/82, jibqg?u kompatibbli mas-suq intern u jibqg?u e?enti mill-obbligu ta' notifika minn qabel g?al perijodu addizzjonali ta' sentejn, ji?ifieri sal-31 ta' Jannar 2014. B'effett minn din id-data, sistema ta' g?ajnuna mill-Istat g?andha tosserva l-kundizzjonijiet tad-De?i?joni SIEG sabiex tkun tista' ti?i e?entata mill-obbligu ta' notifika.

55 Barra minn hekk, sa fejn, kif jirri?ulta mill-punt 23 ta' din is-sentenza, id-Digriet da?al fis-se?? matul ix-xahar ta' Jannar 2000, g?andu ji?i indikat li, skont l-Artikolu 2(2) tad-De?i?joni SIEG, fil-ka? fejn fornitur ta' servizzi jkun ilu iktar minn g?axar snin ji??estixxi servizz ta' interess ekonomiku ?enerali, din id-de?i?joni tapplika biss sa fejn dan il-fornitur kellu ja??etta li jag?mel investimenti kbar sabiex ikun jista' jaqdi l-obbligu tieg?u ta' servizz ta' interess ekonomiku ?enerali, evalwazzjoni li g?andha ssir mill-qorti nazzjonali.

56 Fid-dawl tal-premessa, g?at-tieni domanda g?andha ting?ata r-risposta li l-Artikolu 107(1) TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li, fil-ka? fejn l-attività ta' ?las postali li tippermetti l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar tikkostitwixxi attività ekonomika, xorta wa?da ma jaqax ta?t din id-dispo?izzjoni l-g?oti minn Stat Membru tad-dritt esklu?iv ta' ?las tal-pensjonijiet tal-irtirar permezz ta' ?las postali lil impri?a b?alma hija dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, sa fejn dan is-servizz jikkostitwixxi servizz ta' interess ekonomiku ?enerali li l-kumpens g?alih jirrappre?enta l-korrispettiv tas-servizzi mog?tija minn din l-impri?a sabiex te?egwixxi l-obbligu tag?ha ta' servizz pubbliku.

Fuq l-ispejje?

57 Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (It-Tieni Awla) taqta' u tidde?iedi:

1) **Id-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-15 ta' Di?embru 1997, dwar regoli komuni g?all-i?vilupp tas-suq intern tas-servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz, kif emendata bid-Direttiva 2008/6/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-20 ta' Frar 2008, g?andha ti?i interpretata fis-sens li servizz ta' ?las postali li permezz tieg?u l-kunsinnatur, f'dan il-ka? l-Istat, jibg?at somom ta' flus lil destinatarju, permezz tal-intermedjarju tal-operatur responsabbli mis-servizz postali universali, ma jaqax fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva.**

2) **L-Artikolu 107(1) TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li, fil-ka? fejn l-attività ta' ?las postali li tippermetti l-?las tal-pensjonijiet tal-irtirar tikkostitwixxi attività ekonomika, xorta wa?da ma jaqax ta?t din id-dispo?izzjoni l-g?oti minn Stat Membru tad-dritt esklu?iv ta' ?las tal-pensjonijiet tal-irtirar permezz ta' ?las postali lil impri?a b?alma hija dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, sa fejn dan is-servizz jikkostitwixxi servizz ta' interess ekonomiku ?enerali li l-kumpens g?alih jirrappre?enta l-korrispettiv tas-servizzi mog?tija minn din l-**

impri?a sabiex te?egwixxi l-obbligu tag?ha ta’ servizz pubbliku.

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: il-Bulgaru.